

Förstudie Kultur för livet

Umeå Kommun vill med projektet "Kultur för livet" uppmärksamma behovet av en utveckling av kulturverksamhet för seniora målgrupper. Genom tidigare samverkansprojekt med fokus på kulturaktiviteter för seniorer har Umeå kommun uppmärksammat att det finns en stor efterfrågan på handledning från personal, cirkelledare, volontärer och frivilla ledare i de kulturverksamheter som idag erbjuds för seniorer. Det finns också en växande efterfrågan på ledare för seniora kulturverksamheter och i förhållande till detta finns här en möjlighet till en ny framväxande arbetsmarknad för arbetslösa kulturarbetare.

Umeå kommun vill genom förstudien "Kultur för livet" utreda föreliggande behov i syfte att klargöra hur kulturverksamheten för seniorer ska kunna utvecklas i framtiden. Genom en förprojektering vill vi ta fram ett underlag angående efterfrågan på kulturaktiviteter inom vård/omsorg, på boendeenheter och andra mötesplatser för seniorer, samt få fram ett underlag för vilka behov av kompetensutveckling som föreligger hos personal och aktörer som erbjuder kulturaktiviteter för seniorer, samt kartlägga möjligheten att kulturaktiviteter för seniorer kan utgöra en ny arbetsmarknad för arbetslösa kulturarbetare. Mot bakgrund av de underlag som kommer att tas fram är målsättningen att förstudiens resultat ska kunna vidareutvecklas och implementeras i nya projekt vilka svarar mot verkliga behov samt att arrangörerna av kulturverksamheter ges möjlighet att bli delaktiga i formuleringen av framtida projekt.

Umeå kommun har sökt och fått EU-bidrag för detta projekt.

Projektkoordinator: Eleanor Bodel, Umeå kommuns kulturförvaltning

Projektledare: Krisi Abrahamsson och Eva Conradzon

Bakgrund

I ett samhälle där andelen seniorer ökar blir hälsan allt viktigare ur såväl ett mänskligt som ett samhällsekonomiskt perspektiv. Mot bakgrund av detta har Umeå kommuns Kultur- och Socialförvaltningar sedan fem år tillbaka samarbetat genom en satsning på projektet "Kultur för Seniorer - Kultur och Hälsa". Arbetet i detta projekt har genomförts i form av ett nätverkssamarbete mellan studieförbund, seniorföreningar, frivilligorganisationer av olika slag och olika kulturinstitutioner. Sedan projektet "Kultur för Seniorer" startades har över 25 000 arrangemang genomförts av nätverket. Programmen som genomförts har utgått från en bred tolkning av kulturbegreppet. Genomförda aktiviteter har bland annat bestått av sång, musik, bildkonst, dans, teater, litteratur och poesi i olika former. Arrangörer för de olika aktiviteterna har varit aktörer inom nätverket. Samarbetet har också resulterat i en satsning på skrivande och berättande som uttrycksform. Berättelserna som har kommit fram under projektet har till exempel använts som underlag för olika teaterföreställningar samt lett fram till olika produkter av självbiografiskt skrivande. En viktig målsättning med denna aktivitet har varit att bevara det kulturarv som berättarna är en del av samtidigt som materialet kan bli en viktig källa för forskning i framtiden.

Hälsoeffekterna av kulturellt deltagande finns väl dokumenterade i medicinsk forskning och kultur anses ha läkande effekter för personer i alla åldrar. För seniorer är kultur en väg till kommunikation och socialt utbyte. De kulturella aktiviteterna bidrar till en stimulans av koncentration, minne och språk och medverkar till att höja livskvaliteten för deltagarna.

Umeå Kommun ser idag ett stort behov av en utveckling av kulturverksamheten för seniora grupper. Det finns framför allt en stor efterfrågan på handledning från personal, cirkelledare, volontärer och frivilla ledare i de verksamheter som erbjuds på olika mötesplatser för seniorer och inom vår och omsorg. Det finns också en växande efterfrågan på ledare för de olika kulturverksamheter som kan erbjudas seniora grupper och utifrån denna efterfrågan ser Umeå kommun också en möjlig utveckling av en ny arbetsmarknad för arbetslösa kulturarbetare. Umeå kommun vill med förstudien "Kultur för livet" lyfta fram ett antal frågor som behöver utredas i syfte att klargöra hur kulturverksamheten för seniora ska kunna utvecklas. Huvudfrågan är vilka kulturaktiviteter och kompetenser som efterfrågas inom vård/omsorg, på boendeenheter och på mötesplatser för målgruppen i fråga, och de önskemål som finns kan mötas genom arbetslösa kulturarbetare?

Förväntade resultat av förstudien är bättre underlag för framtida projektutveckling, en ökad kunskap om hur behov av kulturaktiviteter och kompetensutveckling ska bemötas samt en kartläggning av arbetslösa kulturarbetare och deras möjligheter att kunna arbeta inom detta arbetsområde.

Umeå kommun har en jämställdhetsplan gällande för alla förvaltningar. Syftet med jämställdhetsplanen är att främja kvinnors och mäns lika rätt ifråga om arbete, anställnings- och andra arbetsvillkor samt utvecklingsmöjligheter i arbetet. Jämställdhetsarbetet i Umeå kommun bedrivs både genom aktiva åtgärder för personalen och genom att jämställdhetsperspektivet integreras i förvaltningarnas samtliga verksamheter. En övergripande fråga för jämställdhetsarbetet är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället, sitt arbete och sina egna liv.

Under förstudiearbetet kommer följande insatser vidtas i syfte att jämställdhetsintegrera projektets olika delar:

- Synliggöra seniora män och kvinnors deltagande i kulturaktiviteter och analysera deltagandet ur ett jämställdhetsperspektiv.
- Vid kartläggning av behov av kulturaktiviteter uppmärksamma skillnader i män respektive kvinnors behov samt kartlägga och problematisera värderingar och attityder om seniora kvinnor och mäns behov av kulturaktiviteter.
- Undersöka om seniora män och kvinnor kan delta i kulturaktiviteterna på samma villkor.
- Undersöka hur många män och kvinnor som deltar i de olika kulturaktiviteterna (könsuppdelad statistik) och analysera resultatet ur ett jämställdhetsperspektiv.
- Vid kartläggning av personal och ledares behov av kompetensutveckling uppmärksamma dessa behov ur ett jämställdhetsperspektiv
- Granska arbetsförhållandena inom projektområdet och hur de lämpar sig för kvinnor och män.
- Genomföra en behovs- och problemanalys med hjälp av en SWOT-analys. Analysen kommer att belysa vilka styrkor och svagheter projektområdet har utifrån ett jämställdhetsperspektiv samt vilka framtida möjligheter och hot som kan uppstå vad gäller jämställdhet i förhållande till projektets fortsatta utveckling.

Analysen av projektområdet ur ett jämställdhetsperspektiv kommer att genomföras av projektledaren i samarbete med Umeå kommuns jämställdhetshandläggare.

Målgrupper som omfattas av projektet:

- Arbetslösa kulturarbetare, konstnärer och kreatörer
- Personal inom vård/omsorg och vid boendeenheter för seniorer
- Seniorer inom vård/omsorg och vid boendeenheter och mötesplatser för seniorer
- Frivilligorganisationer som erbjuder kulturaktiviteter för seniorer
- Aktörer som arrangerar kulturaktiviteter för seniorer
- Samverkande projektpartners i förstudien

Förväntad påverkan på dessa målgrupper under förstudiearbetet:

- Arbetslösa kulturarbetare, konstnärer och kreatörer kommer att få kunskap om en ny växande arbetsmarknad.
- Alla målgrupper kommer att påverkas på så sätt att de bjuds in att delta i en kartläggning av nuvarande kulturarbete för seniorer och en analys av möjliga utvecklingsområden. Särskild påverkan blir på gruppen arbetslösa kulturarbetare som ges möjlighet att lära sig mer om ett nytt arbetsområde och får möjlighet att möta nya arbetsgivare och en ny målgrupp för deras arbete.

Syfte

- att kartlägga efterfrågan av kulturaktiviteter inom seniora verksamheter, vård/omsorg, mötesplatser för seniora och vid boendeenheter.
- att kartlägga intresset hos arbetsgivare att anställa kulturarbetare
- att kartlägga behovet av kompetensutveckling för personal inom omsorgen och hos ledare för kulturaktiviteter som arrangeras av aktörer inom nätverket "Kultur och hälsa".
- kartlägga vilka kompetenser som finns bland arbetslösa kulturarbetare inskrivna på Arbetsförmedlingen, AF Kultur.
- kartlägga intresse hos kulturarbetare att arbeta kulturverksamhet för äldre målgrupper
- att kartlägga behovet av kompetensutveckling bland arbetslösa kulturarbetare utifrån att de ska kunna arbeta med aktiviteter för seniora målgrupper
- att matcha kompetensen hos konstnärer med tillgängliga arbetsplatser

Målsättning

Syftet med förstudien Kultur för livet är att få fram ett underlag angående efterfrågan på kulturaktiviteter inom vård/omsorg, på boendeenheter och andra mötesplatser för seniorer, samt få fram ett underlag för vilka behov av kompetensutveckling som föreligger hos personal och aktörer som erbjuder kulturaktiviteter för seniorer, samt kartlägga möjligheten att kulturaktiviteter för seniorer kan utgöra en ny arbetsmarknad för arbetslösa kulturarbetare. Mot bakgrund av dessa underlag är målsättningen att förstudiens resultat ska kunna vidareutvecklas och implementeras i nya projekt vilka svarar mot verkliga behov och att arrangörerna av kulturverksamheter ges möjlighet att bli delaktiga i formuleringen av framtida projekt. Målsättningen är också att kunna matcha arbetslösa kulturarbetare med olika arbetsplatser utifrån den arbetslöses kompetens och arbetsplatsens behov.

Mål med förstudien:

- statistik angående antalet arbetslösa kulturarbetare och deras kompetensområden
- rapport om behoven inom de verksamheter som riktar sig till seniora åldersgrupper
- rapport om behov av kompetensutveckling bland alla medverkande i arbetet med kulturaktiviteter för seniorer
- förslag till aktivitetsutveckling ur ett politiskt och organisatoriskt perspektiv
- SWOT-analys av projektområdet ur ett jämställdhetsperspektiv